Ik groet jullie, beste landgenoten!

Ik ben Koning Willem I. Kom mee, ik neem jullie mee naar lang geleden, toen de wegen vaak hobbelig en zwaar waren voor wagens. Voor het vervoer van grote spullen gebruikten mensen daarom rivieren en kanalen.

Lang geleden waren waterwegen voor mij en voor iedereen heel belangrijk! Er stroomden rivieren, en die gebruikten we om goederen met boten van de ene plek naar de andere te brengen. Ik dacht: we moeten dat slimmer gebruiken zodat iedereen veiliger kan varen!

Hier in de streek gebruikten we vooral de Maas om goederen te vervoeren. Alleen hadden we daar een groot probleem mee! In de zomer stond er te weinig water in, in de winter juist veel te veel. Schepen konden vaak niet varen, het was te gevaarlijk. Zou jij durven varen als de rivier zo snel stroomt? Je kan je al voorstellen hoe moeilijk dat was voor handelaars. Daarom besloot ik: er moet een kanaal komen, iets dat het hele jaar door veilig is!

KONING WILLEM I
VERBETERSLEUTEL

200J
ZUID-WILLEMSVAART

In 1815 werd ik koning van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Ik wilde dat het noorden en het zuiden beter met elkaar verbonden werden. Daarvoor was goed transport nodig. Ik had een groot plan in mijn hoofd: een kanaal van Maastricht naar 's-Hertogenbosch. Zo zouden de boten sneller en veiliger varen. Stel je voor hoeveel mensen en goederen we zo kunnen vervoeren!

Kun je geloven dat er ongeveer 7000 mensen werkten aan mijn kanaal? Met alleen schoppen en kruiwagens! Eén arbeider verzette gemiddeld 5 kubieke meter grond per dag. Dit is gelijk aan 8000 à 9000 kilo. Elke dag opnieuw. Ze leefden in eenvoudige tentenkampen die telkens meeverhuisden met de werken.

©Expo 200 jaar Zuid-Willemsvaart Bree

En de vrouwen, de Botteresses, waren ongelofelijk sterk. Ze droegen zware manden zand op hun hoofd en zongen terwijl ze werkten. Soms gingen ze zelfs breien tijdens het lopen. Kun je je voorstellen hoe zwaar dat moet zijn geweest? Ik keek vaak toe en dacht: wat een kracht en doorzettingsvermogen!

Na 4 jaar hard werken was het kanaal eindelijk klaar. Op 24 augustus 1826 heb ik de Zuid-Willemsvaart officieel geopend in de provincie Limburg. Het kanaal is 122 kilometer lang en had 21 sluizen om het hoogteverschil van meer dan 39 meter op te vangen. Schepen konden nu beter en veiliger varen dan op de Maas.

Weet je wat ook bijzonder is? Voor dit hele grote project hebben we maar liefst 4,45 miljoen gulden uitgegeven! Dat is ontzettend veel geld. Zo zie je hoeveel moeite en middelen er nodig waren om mijn kanaal te bouwen.

Een leuk weetje: bij de opening heette het kanaal gewoon de Willemsvaart, vernoemd naar mij, Koning Willem I. Enkele jaren later kwam er nog een ander kanaal met dezelfde naam, vernoemd naar mijn kleinzoon. Maar dat zorgde natuurlijk voor verwarring. Daarom kreeg mijn kanaal de naam Zuid-Willemsvaart, zodat iedereen het verschil kon zien.

Toen het kanaal gebouwd werd, bestond België nog niet. Het hele gebied hoorde bij de Nederlanden, maar in 1830 werd België onafhankelijk. Daardoor loopt de Zuid-Willemsvaart vandaag door twee landen: België en Nederland. In België stroomt 43,9 kilometer van het kanaal. De Zuid-Willemsvaart stroomt in België door Lanaken, Maasmechelen, Dilsen-Stokkem, Maaseik, Bree en Bocholt.

Soms vormde het kanaal een barrière: het sneed dwars door een weg of door velden van een boer. Daarom werden er bruggen gebouwd die de brugwachter open moest doen als er een schip voorbij kwam. Waar geen brug was om het kanaal over te steken, bracht een veerman mensen, dieren en karren naar de overkant. Daar vroeg hij geld voor.

Voetganger - 1 cent

Koe - 2,5 cent

Varken of kalf - 1,5 cent

Geit of schaap - 1 cent

Koets: 12,5 cent

En 's nachts? Dan betaalde je het dubbele, want dan moest de veerman uit zijn bed worden getrommeld.

Door de groei van de industrie, zoals de steenkoolmijnen, werd het kanaal steeds belangrijker voor het vervoer van goederen. Doorheen de jaren werd het kanaal daarom aangepast en verbeterd. Het werd breder gemaakt en sommige bochten werden rechtgetrokken.

Zo ontstond 't Eilandje in Neeroeteren. En op sommige plaatsen, zoals in Dilsen-Stokkem, in Bocholt en in Bree heb je nog een oude kanaalarm: dat is waar het kanaal vroeger lag. De sluizen werden ook gemoderniseerd, zodat er nu 'maar' 15 sluizen nodig zijn om het hoogteverschil tussen Maastricht en 's Hertogenbosch te overbruggen. Twee sluizen liggen in België, allebei in Bocholt.

En kijk eens aan, mijn kanaal bestaat vandaag nog steeds! Dit jaar vieren we 200 jaar Zuid-Willemsvaart! Wat ben ik trots dat mijn werk nog steeds mensen helpt en plezier brengt. Kun je je voorstellen hoe lang dat al is? Schepen varen nog altijd over mijn kanaal, mensen genieten ervan met plezierboten, kajaks en paddleboards. En langs het water kun je heerlijk wandelen of fietsen.

Hallo daar!
Hier komen wat vragen over mijn kanaal. Alle antwoorden staan in het verhaal dat je net gelezen hebt. Dus kijk goed, lees aandachtig en gebruik je slimme ogen. Klaar om te laten zien hoe goed jij oplette?

1. Welke van de volgende feitjes over de Zuid-Willemsvaart kloppen NIET? Streep ze door.

~~**A.** De Zuid-Willemsvaart is door de natuur gevormd, het is namelijk een rivier.~~

B. De Zuid-Willemsvaart werd aangelegd in de 19de eeuw.

~~**C.** Het kanaal werd gebouwd in opdracht van Napoleon.~~

D. Het kanaal werd gegraven om transport te verbeteren.

E. Het kanaal loopt door België en Nederland.

2. De Maas gaf ons heel wat zorgen … weet jij nog wat het probleem was met de Maas?

In de zomer was er te weinig water en in de winter te veel.
Het was eigenlijk te gevaarlijk om op te varen.

……

……

3. Lees de volgende gebeurtenissen en zet ze in de juiste volgorde door ze te nummeren van 1 tot 5

Tip: Denk eraan, 1 is wat er eerst gebeurde en 5 is wat er als laatst is gebeurd.

5 *Het kanaal wordt aangepast zodat grotere schepen kunnen passeren.*

2 *De koning beslist dat er een nieuwe waterweg moet komen.*

4 *Het kanaal wordt feestelijk geopend.*

3 *Arbeiders beginnen met het uitgraven van het kanaal.*

1 *Op de Maas was er vaak te veel of te weinig water om veilig te varen.*

4. Zijn deze uitspraken juist of fout? Schrijf er 'juist' of 'fout' bij. Bij een foute uitspraak, schrijf je het juiste antwoord erbij.

Het kanaal werd gebouwd met grote machines. ……..……

Fout. Er bestonden toen nog geen machines, ze gebruikten schoppen en kruiwagens.

Het kanaal is meer dan 100 kilometer lang……..……

Juist

België bestond al toen het kanaal werd gebouwd. *Fout. België is in 1830 ontstaan, daarvoor hoorde het bij het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.*

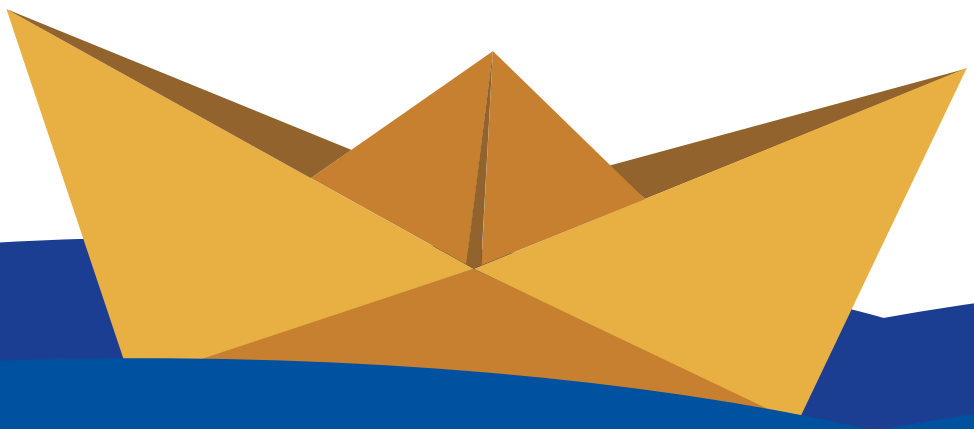

Er werkten ongeveer 7000 mensen mee……

Juist

De arbeiders woonden in vaste huizen rond het kanaal……

Fout. Ze leefden in eenvoudige tentenkampen die telkens mee verhuisden met de werken.

Het kanaal had 21 sluizen om het hoogteverschil op te vangen. ……

Juist

5. Kun jij uitrekenen hoeveel kilo grond mijn arbeiders verzetten?

Eén arbeider groef ongeveer 9000 kilo zand per dag. Hoeveel kilo groef hij af in die 4 dagen? Vergeet je berekeningen niet te vermelden!

9000 kg / dag x 4 dagen = 36.000 kg
Eén arbeider verzet 36.000 kg grond op 4 dagen.

……

……

***Een andere situatie**:*
Eén arbeider verzet 8500 kilo grond per dag. Hoeveel kilo grond verzetten 3 arbeiders samen in 2 dagen? Laat zeker je berekeningen zien.

3 arbeiders x 8.500 kg = 25.500 kg per dag
25.500 x 2 dagen = 51.000 kg

.....

.....

6. ***Er werkten verschillende mensen mee aan de bouw van de Zuid-Willemsvaart. Welk van deze jobs zou jij het liefst doen? Leg uit waarom.***

Persoonlijke antwoorden van de leerling -->
A. De plannen tekenen voor het kanaal.

B. Met een schop het kanaal uitgraven.

C. Zware manden vol afgegraven zand wegdragen.

D. Eten maken voor de arbeiders in de tentenkampen.

.....

.....

Welke job zou jij zeker niet willen doen? Waarom niet?

.....

.....

.....

.....

7. Kun jij uitrekenen hoeveel het kanaal vandaag in euro's zou kosten?

Het kanaal kostte in totaal 4,45 miljoen gulden. De wisselkoers is 1 euro = 2,20 gulden. Je mag een rekenmachine gebruiken, maar laat je berekeningen zien!

4.450.000 ÷ 2,20 ≈ 2.022.727 euro
Dus het kanaal kostte ongeveer 2,02 miljoen euro

.....

.....

8. Kun je uitrekenen hoeveel kilometer van mijn kanaal door Nederland stroomt?

Tip: alle gegevens staan in de tekst

Totaal = 122 km
Deel in België = 43,8 km
122 - 43,8 = 78,2 km = Er loopt 78,2 km van het kanaal in Nedereland.

.....

.....

9. In welke van deze steden in België loopt de Zuid-Willemsvaart NIET? Markeer alle mogelijke antwoorden.

Lanaken	Hasselt	Maasmechelen
Genk	Bree	Bocholt

10. Onderstaande gebeurtenissen staan door elkaar. Zet ze in de juiste volgorde op een tijdlijn met het jaartal erbij:

A. Willem I wordt koning.

B. De Zuid-Willemsvaart bestaat 200 jaar.

C. De graafwerken starten.

D. Het kanaal wordt officieel geopend.

E. België wordt onafhankelijk.

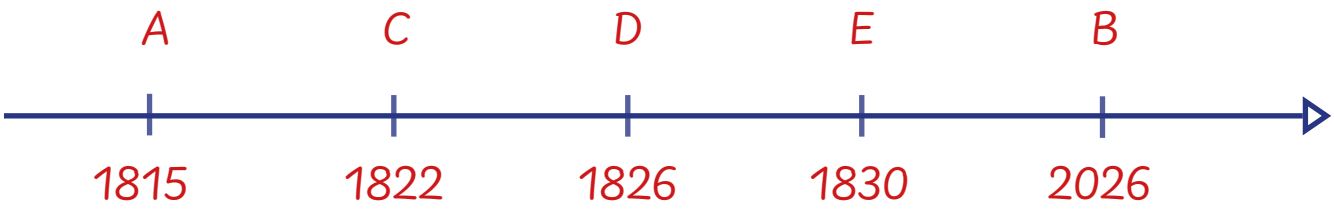

11. Gebruik de prijslijst uit de tekst om op de volgende vragen te antwoorden:

A. Hoeveel betaalde je aan de veerman om een varken of kalf mee te nemen op de veerboot?

1,5 cent .....

B. Wat betaalde je om een koe, een geit, een schaap en een kalf mee te nemen?

2,5 + 1 + 1 + 1,5 = 6 cent .....

C. Wat kostte het om met een koets 's nachts over te varen?

25 cent (12,5 cent x 2, want 's nachts moest je het dubbele tarief betalen).

12. Mijn kanaal werd later nog beter gemaakt. Weet jij hoe?

Het kanaal is breder gemaakt en de bochten werden rechtgetrokken.

.....

.....

.....

200J

ZUID-WILLEMSVAART

Wil je meer weten over de Zuid-Willemsvaart? Kijk dan eens op de website 200jaarzuidwillemsvaart.be.

De Vlaamse Waterweg nv, ir. Filip Boelaert, gedelegeerd bestuurder, Havenstraat 44, 3500 Hasselt

De Vlaamse Waterweg nv